

29. februar 2016

Hordaland fylkeskommune
Regionalavdelinga v/ Siri Hanson
Post: PB 7900
5020 Bergen

Business
Region Bergen

Viser til inngått samarbeidsavtale og tildelingsbrev datert 21.april 2015 (deres ref. 2015/3081-2).

Vedlagt er rapportering av gjennomførte tiltak i 2015 og resultater av disse

15-1 Etablerersenteret

I 2015 arrangerte Etablerersenteret i Business Region Bergen totalt 27 kurs og seks kompetanseprogram (ABC Etablering).

Totalt 270 personer deltok på kurs i løpet av 2015, fordelt slik:

Kurs:	Antall kursdeltakere:
Kompetansepakken ABC Etablering (1-2-3 Etablering, Etablererkurs og Økonomikurs)	62
1-2-3 Etablering	81 (+62=143)
Etablererkurs	51 (+62=113)
Økonomikurs (Økonomi Illustrator)	35 (+62=97)
1-2-3 Start Up	41

Strandgaten 6
N-5013 Bergen
Norge

+47 56 90 11 50
post@brb.no
www.regionbergen.no

Organisasjonsnr.: 992159790 MVA
Bankgiro nr.: 3624.24.55880

Kursbeskrivelse:

Kurs:	Beskrivelse:
Kompetansepakken ABC Etablering	Består av kursene; 1-2-3 Etablering, Etablererkurs og Økonomikurs. Kursene bygger på hverandre.
1-2-3 Etablering	Kurset gir deg rask og god oversikt over hvordan du skal gå frem og hvilke formaliteter som skal på plass før virksomheten din er på beina - 3 timers kurs.
Etablererkurs	Kurset har hovedvekt på idé, marked og økonomi i forretningsplanen. Utvikling av en forretningsplan er å lage en bedrift på papiret. I denne prosessen ser du sammenhengen mellom produkt eller tjeneste, marked og nødvendige ressurser som kreves for å få en levedyktig virksomhet. Dette reduserer blant annet risikoen for en feilsatsing og veien mot målet blir tryggere å gå for deg som etablerer - 2 dagers kurs.
Økonomikurs (Økonomi Illustrator)	«Learning by doing» er kjernen i «Økonomi Illustrator». Vi arbeider gruppevis med en case. Du tar del i de økonomiske prosessene bedriften må ta stilling til. På den måten får du innsikt i grunnleggende økonomiske sammenhenger og ser konsekvensene av økonomiske valg. Spillet viser at endringer i driften kan resultere i bedre økonomi - Heldagskurs.
1-2-3 Start Up	1-2-3 Etablering holdt på engelsk. Det varer en time lenger, fordi ikke-norske trenger ofte litt mer til for spørsmål - 4 timers kurs.

Det ble arrangert fire Treffpunkt (nettverksarrangement i løpet av 2015, to på våsemesteret og to på høstsemesteret. Hvor det var nærmere 200 deltakere på totalt. Temaene for 2015 var regnskap og forretningsmodell, innføring i elevator pitch, hvordan designe et servicekonsept, og networking (Treffpunktet ble holdt på engelsk i forbindelse med Global Entrepreneurship Week / GROW).

I 2015 ble det holdt 1-2-3 Etableringskurs på Voss og Vaksdal. Dette kom i stand som en forespørsel fra de respektive stedene. Ved forespørsel har vi sagt oss villig til å gjennomføre 1-2-3 Etablering for våre eierkommune.

I tillegg til kurs og nettverksarrangement gjennomførte rådgiverne ved Etablerersenteret 224 veiledningstimer for gründere.

15-2 Omdømme

Arbeid og oppgaver som vi har gjort for regionen i 2015:

- *Nordhordland*
I 2014 ble det satt ned en Arbeidsgruppe med mål om å jobbe med omdømmet for Nordhordland. Gruppen besto av representanter fra Nordhordland Handverk- og Industrilag, Nordhordland Utviklingsselskap og Business Region Bergen. I 2015 ble arbeidet avsluttet, og arbeidsgruppen har utviklet en kommunikasjonsstrategi for å jobbe med omdømmet for Nordhordland, som er overlevert i Nordhordland Utviklingsselskap for implementering.
- *Jobbmessen i Nordhordland*
Flere Nordhordlands-aktører har stått sammen om Jobbmessen i Nordhordland. Business Region Bergen har først og fremst bidratt med kompetanse på markedsføring, profilering og kommunikasjon for Jobbmessen.
- *Aqua Nor 2015*
Business Region Bergen la til rette for miniseminaret Fremtiden for norsk laks på Vestlands-stand under Aqua Nor 2015, på oppfordring fra Fiskeriforum Vest. Miniseminaret gikk på engelsk og samlet mange tilhørere fra inn- og utland. Leder for Universitets lakselusforskning Frank Nilsen bidro med forskningsnytt, Per Grieg i Grieg Seafood presenterte utfordringene når det gjelder areal for oppdrett, mens Tysnes-ordfører Kjetil Hestad fortalte om hvordan kommunene ser på arealbehovet. Kristine Gramstad i Marine Harvest presenterte den nye ASC-sertifisering for lakseproduksjonen, og hvilke betydning dette vil få.
- *Nor-Shipping 2015*
Under Nor-Shipping 2015 stilte Maritime Bergen for første gang med egen paviljong. Sammen med en rekke andre regionale aktører, bidro Business Region Bergen inn i arbeidsgruppen for å få i stand arrangementet, og arbeidet særlig med kommunikasjonsarbeid for standen.

15-3 Invest in

- *Investor i Region Bergen*
Investor i Region Bergen er regionens arbeid for å tiltrekke nye nasjonale og internasjonale bedrifter til Bergensregionen. Business Region Bergen startet for alvor dette prosjektet i 2015, og brukte deler av året på å planlegge hvordan regionen skulle gå frem for å rigge et slikt prosjekt markeds- og kommunikasjonsmessig. For å ha suksess med initiativet, må vi nå ut til flere interessenter som vurderer å legge hele eller deler av sin virksomhet til vår region. Vi må ut i verden og profilere regionen og regionens næringsliv.

For en liten organisasjon som Business Region Bergen, må det jobbes smart for å nå ut så bredt ut som mulig. Det er etablert to hovedstrategier for å nå ut:

- Bruke de mulighetene som ligger i dagens digitale verktøy
- Bruke regionens klynge- og nettverksorganisasjoner for å nå ut i næringslivet med Investert i Region Bergen

Business Region Bergen har derfor fått et svært godt samarbeid med klynge- og nettverksorganisasjonene i regionen for å stå sammen om ideen om Investert i Region Bergen. Business Region Bergen har fått nyttige råd og innspill i forbindelse med hvordan vi sammen skal gå ut og markedsføre og selge regionen for å tiltrekke oss flere næringsetableringer. Dette gjelder GCE Subsea, NCE Seafood Innovation Cluster, NCE Maritime CleanTech, Maritimt Forum Bergensregionen, NCE Tourism, NCE Media, Design Region Bergen og HOG Energi.

Arbeidet fortsetter med full styrke inn i 2016, det gjør og samarbeidet med klynge- og nettverksorganisasjonene.

- *Delegasjonsreiser*

BRB organiserer kvalitative og nyttige delegasjonsreiser på vegne av, og i samarbeid, med ulike næringsklynger i Bergensregionen. Vurderinger av deltagelse i delegasjonsreiser vil til enhver tid bli foretatt ut fra råd, tilbud og etterspørsel fra de ulike prioriterte næringene i regionen. Det vil tilstrebes en sterkere kobling og samhandling opp mot konkrete prosjekter i regionen og ulike samarbeidsavtaler.

Det jobbes kontinuerlig for å få en enda tettere samhandling mellom aktørene på Vestlandet og i resten av Norge ifht. Norgesdelegasjoner til ulike destinasjoner der det er mest hensiktsmessig.

I 2015 organiserte og fasiliterte BRB 2 delegasjonsreiser.

- OTC Houston 2.-7. mai 2015 ble gjort i samarbeid med HOG Energi, NCE Subsea og Bergen Næringsråd og Greater Stavanger . Det ble gjennomført seminarer, bedriftsbesøk og det ble lagt til rette for å knytte nye kontakter. Ordfører i Bergen kommune var med som delegasjonsleder. Totalt var det 64 personer fra vår region og disse representerte maritime selskaper, leverandører til oljesektoren, industri/offshore, shipping og banker.
- Delegasjonsreise til Seafood Expo i Brussel ble i 2015 arrangert for fjerde gang av Business Region Bergen og Fiskeriforum Vest. I 2015 var det ny deltakerrekord med 44 påmeldte.

15-4 Næringsvennlig offentlig sektor

- *Status, fremdrift og resultat SNP*

Tiltak 1: Regionale utviklingsaktører. Samlokalisering/kontorfellesskap

Tiltakseier Hordaland fylkeskommune:

Prosjektet «samlokalisering/kontorfellesskap for regionale utviklingsaktører» er i gang. Prosjektet kartlegger behov til lokaler det er blant de aktuelle aktørene, hvilke lokaler som er egnet og hvilke lokaler som er tilgjengelige. Prosjektet skal levere ei mulighetsstudie våren 2016. Prosjektet ledes fra næringsseksjonen i HFK.

Tiltak 2. Regionens digitale konkurranse vilkår.

Tiltakseier Hordaland fylkeskommune:

Vestlandet trenger bedre stamnett. Problemstillingen er løftet inn for Nasjonalt Breibandråd. Det skal opprettes ei lokal arbeidsgruppe. Tanken er å få med BRB, BKK, Telenor og eventuelt andre aktører.

Tiltak 3. Utvikle et samordnet tjenestetilbud knyttet til plan – og søknadsprosesser på tvers av kommunegrensene

Tiltakseier Business Region Bergen

I første omgang må nærmere konkretisering av tiltaket skje bilateralt mellom BRB og Bergen kommune. Aktuelle møter ifbm dette vil gjennomføres i løpet av mars.

Tiltak 4. Utbyggingsavtaler og rekkefølgebestemmelser knyttet til plan- og byggesak

Tiltakseier Business Region Bergen

Fastlagt og invitert til ½ dagskonferanse 5. april på hotell Ørnen. Arrangører BRB, HFK, Bergen kommune, Os kommune og KS, sist nevnte bidrar med økonomisk støtte. Samarbeidspartnere EBA (NHO), Bergen Næringsråd, Næringsalliansen og Statens Vegvesen. Videre oppfølging av tiltaket innebærer kurs for planleggere i kommunene og næringslivet / næringslivets organisasjoner. HFK vil ta et hovedansvar for denne delen.

Tiltaket er også forankret i Bergen kommunes Handlingsplan for Næringsutvikling 2015-16.

Her står det blant annet at «I Bergen kommune vil det være Byrådsavdeling for klima, miljø og byutvikling som vil være involvert i gjennomføringen».

Tiltak 5. Beredskapsklynge

Tiltakseier Bergen kommune

Tiltaket er også forankret i Bergen kommunes Handlingsplan for Næringsutvikling 2015-16, hvor det fremkommer at «Bergen kommune er tiltakseier, og det er Byrådsleders avdeling som vil være involvert i gjennomføringen».

Tiltak 6. Bygge regionalt omdømme for Bergensregionen

Tiltakseier Business Region Bergen

Inngår i tiltak 12 «Investor i Region Bergen» der markedsføring og profilering er et middel for å nå målet om flere etableringer i Bergensregionen. Arbeidet bidrar også til styrke regionens eksisterende næringsliv.

Tiltak 7. Styrke elevens kompetanse i utdanningsvalg.

Tiltakseier Hordaland fylkeskommune:

Fylkeskommunen er i dialog med Nordhordland handverk- og Industrilag og Senter for yrkesrettleggning angående et prosjekt knyttet til UDV faget og varig samarbeid mellom skole, næringslivet og kommune.

Tiltaket er også forankret i Bergen kommunes Handlingsplan for Næringsutvikling 2015-16. Her står det blant annet at «Byrådsavdeling for barnehage og skole vil være prosjektansvarlig for Bergen kommune.

Tiltak 8 Krav om leverandører er godkjente lærebedrifter

Tiltakseier Bergen kommune

Tiltaket er også forankret i Bergen kommunes Handlingsplan for Næringsutvikling 2015-16, hvor det fremkommer at «det vil være innkjøpsseksjonen ved Byrådsavdeling for finans, eierskap og eiendom som vil ta ansvar for dette».

Tiltak 9. Design Thinking Innovasjonslederutdanning

Tiltakseier Design Region Bergen

I samarbeid med NHH executive, KHiB---Avdeling for design og HiB--avdeling for ingeniør---og økonomifag, gjennomførte Design Region Bergen i 2015 piloten på den tverrfaglige masteren i Design Thinking, som DRB har jobbet for opprettelsen av i mange år.

Design Region Bergen anser en slik master som et viktig steg videre for å styrke strategisk bruk av design, og dermed arbeidet med å skape sterkere merkevarer med høyere internasjonalt potensial, for vår regions næringsliv. Piloten kunne gjennomføres takket være økonomisk støtte fra Hordaland Fylkeskommune.

28 studenter ved masterpiloten Design Thinking: Strategic Design for Innovation mottok 27. januar 2016 sine diplomer på NHH.

Tiltak 10. Energisamarbeidet – «Science City Bergen»

Tiltakseier Science City Bergen»

UiB har etablert en egen organisasjon for å gjennomføre tiltaket i samarbeid med næringslivs- og forsknings / utdanningsaktørene.

Tiltak 11. Realiseringen av Media City Bergen.

Tiltakseier Media City Bergen

Byggeprosjektet i regi av huseier Entra er i rute. Bygget i Lars Hillesgt. er på vei til å bli fulltegnet av bedrifter fra klyngen. Det vil trolig også etterspørres lokaler i umiddelbar nærhet i bydelen. Aktuelle delprosjekter som:
Etablering av Greenhouse for grundere og oppstartsselskaper
Etablering av Medialab
Etablering av besøkskonsept
Klyngeutvikling gjennom prosjektet NCE Media
Synliggjøring lokalt, nasjonalt om internasjonalt synes å være i rute
Mangler kunnskap om «Etablering av nasjonalt kompetansesenter for spillutvikling i Bergen»

Tiltak 12. Etablere «Invest in Region Bergen»

Tiltakseier Business Region Bergen

Investor i Region Bergen er regionens arbeid for å tiltrekke nye nasjonale og internasjonale bedrifter til Bergensregionen. Business Region Bergen startet for alvor dette prosjektet i 2015, og brukte deler av året på å planlegge hvordan regionen skulle gå frem for å rigge et slikt prosjekt markeds- og kommunikasjonsmessig. For å ha suksess med initiativet, må vi nå ut til flere interessenter som vurderer å legge hele eller deler av sin virksomhet til vår region. Vi må ut i verden og profilere regionen og regionens næringsliv.

Nå målgruppene

For en liten organisasjon som Business Region Bergen, må det jobbes smart for å nå ut så bredt ut som mulig. Det er etablert to hovedstrategier for å nå ut:

- Bruke de mulighetene som ligger i dagens digitale verktøy
- Bruke regionens klynge- og nettverksorganisasjoner for å nå ut i næringslivet med Invest i Region Bergen

Business Region Bergen har derfor fått et svært godt samarbeid med klynge- og nettverksorganisasjonene i regionen for å stå sammen om ideen om Invest i Region Bergen. Business Region Bergen har fått nyttige råd og innspill i forbindelse med hvordan vi sammen skal gå ut og markedsføre og selge regionen for å tiltrekke oss flere næringsetableringer. Dette gjelder GCE Subsea, NCE Seafood Innovation Cluster, NCE Maritime CleanTech, Maritimt Forum Bergensregionen, NCE Tourism, NCE Media, Design Region Bergen og HOG Energi.

Fremdrift

Arbeidet fortsetter med full styrke inn i 2016, det gjør og samarbeidet med klynge- og nettverksorganisasjonene.

I tillegg arbeider BRB med konkrete hovedaktiviteter innenfor Invest i Region Bergen knyttet til oppsøkende salg, pågående « på stedet» service for interessenter, og næringsvennlig offentlig sektor. Kritiske suksess faktorer er knyttet til tilgang til aktuelle «prospects» og håndteringen av disse. Kontakt mot kommunene knyttet til bedriftsetablering blant annet gjennom tilrettelegging av arealer, og nødvendig planarbeid i forhold til dette («næringsvennlig offentlig sektor»). BRB er også regionalt kontaktpunkt for Innovasjon Norge sitt «Invest in Norway». Og mottar noen «prospects» gjennom dette.

Tiltak 13. Samordning innen entreprenørskap og etablererveiledning.

Tiltakseier Hordaland fylkeskommune:

Arbeidsgruppe som arbeider med ei helhetlig økt satsing på etablererrettleiing og entreprenørskap i Hordaland er: Erik Werner, NAV, Per Arve Frøyen, IN, Ragna Flotve, FMLA, Grete Kathrine Jakobsen, HFK og Jorun Gjørwad, HFK.

Survey er sendt ut til kommuner, etablererrettleidere o.a. Fristen er 10. februar. Forslag til kom.an-pakken og kurspakke for etablererrettleidere foreligger. Underveis har vi hatt kontakt med ressurspersoner fra Bergen næringsråd, Bergen kommune, BRB, Samarbeidsrådet i Nordhordland med flere for å få innspill. Flere ressurspersoner vil bli involvert i arbeidet etter hvert. Forslag til ny og bedre

kom.an.no foreligger. Det same gjelder forslag til revitalisering av «teamene». Videre vil fylkeskommunen arbeide med: Endre samarbeidsavtalene med kommunene, partnerskapsavtale – konsekvenser, rigge arbeidet med Koman.no – fagkompetanse og brukergrupper, beskrivelse av nettverksarbeidet – tema, helhetlig innhold i Kom-an-pakka – kostnadsoverslag – grunnlag for HNH-søknad og markedsføringsstrategi – sosiale medier.

BRB finner det underlig å ikke være en del av arbeidsgruppen for prosjektet.

Tiltak 14: Omstilling og endring i petroleumssektoren

Tiltakseier: Gode Sirkler og HOG Energi

Samarbeid knyttet direkte opp mot Hordaland fylkeskommune knyttet til omstilling i petroleumssektoren. I dette inngår egne midler og delprosjekter.

Tiltak 15. Nasjonalt kompetansesenter for lokalmat.

Tiltakseier Bergen kommune

Søknad om UNESCO Creative City of Gastronomy er innvilget. Fokuset er på bærekraftig matproduksjon, ivaretagelse av matkulturtradisjoner og styrking av verdikjeden for mat i alle ledd. Arbeidet med opprettelse av et nasjonalt kunnskaps – og opplevelsessenter i Bergen for lokal mat (blått og grønt) er et av flere virkemidler det arbeides med.

Tiltaket er også forankret i Bergen kommunes Handlingsplan for Næringsutvikling 2015-16, der det står at det er Næringsseksjonen som har ansvaret for Bergens rolle i tiltaket. Videre står det at «arbeidet vil gjennomføres i samarbeid med HFK, Fylkesmannen, og andre relevante aktører, i henhold til mandat og handlingsplan».

Tiltak 16. Marin klyngeutvikling

Tiltakseier NCE Seafood Innovation.

I etterkant av vedtatt plan er omsøkt NCE innvilget. Seafood Innovation Cluster er som følge av dette overført til NCE Seafood Innovation.

Tiltak 17.» Creating Global Winners» - Global Centre of Expertise Subsea

Tiltakseier NCE Subsea

I etterkant av vedtatt plan er omsøkt GCE innvilget. NCE Subsea er som følge av dette overført til GCE Subsea

Tiltak 18. Ocean Innovation

Tiltakseier NCE Subsea – på vegne av klyngefasilitatorene

GCE Subsea har overtatt for NCE Subsea – se over.

Tiltak 19. CNC- Arena - robotteknologi

Tiltakseier Høgskolen i Bergen

Det synes å hefte noe usikkerhet knyttet til HiB sitt engasjement i tiltaket

Tiltak 20. Velferdsteknologi

Tiltakseier Høgskolen i Bergen

Stort fokus på tiltaket fra HIB sin side, men også fra kommunene, herunder Lindås og Bergen kommune. Tiltaket er også forankret i Bergen kommunes Handlingsplan for Næringsutvikling 2015-16, hvor det fremkommer at «det i 2015 og 2016 (vil) foregå en rekke prosjekt, og det er særlig aktuelt at Byrådsavdeling for helse og omsorg er involvert».

- *Academia Europea knowledge hub Region Bergen (AEkhrB)*

BRB har hatt ansvar for koordinering og sekretariatsfunksjon for AEkhrB. Det leveres en egen rapport for dette ihht spesifikt tilsagn til dette prosjektet

- *Etablererfond Bergensregionen.*
BRB ble i 2015 tildelt midler fra Regionalt Næringsfond for Etablererfond for Bergensregionen. Etablererfondet skal benyttes som et målrettet tilskudd til nyetablerte virksomheter. Det blei tatt i mot 49 søknader om støtte frå Etablererfondet i Bergens regionen. Etter ein gjennomgang av innkomne søknader blei 26 tildelt støtte. 19 fra Bergen, 2 frå Os, 2 frå Lindås, 1 frå Askøy, 1 frå Øygarden og 1 frå Vaksdal. Det leveres en egen rapport for dette ihht spesifikt tilsagn til dette prosjektet

Business
Region Bergen

Med vennlig hilsen
Business Region Bergen

Ole Hope (sign)
Administrerende direktør

Karen Olseth (sign)
Øk.sjef